

Aan de leden**Datum**

21 juni 2022

Kenmerk

TISA/U202200455

Lbr. 22/038

Telefoonnummer

070-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

VNG inzet crisisaanpak asielopvang

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Afgelopen vrijdag heeft het kabinet [de nationale crisisstructuur](#) in werking gezet vanwege de langdurige onhoudbare situatie op de aanmeldlocatie voor asielzoekers in Ter Apel. Sinds vrijdag, maar uiteraard ook al voor die tijd, zijn de VNG en de Veiligheidsregio's met het kabinet in gesprek over welke maatregelen noodzakelijk zijn. Daarbij kijken we naar wat op korte termijn nodig is om uit de crisis te komen, maar vooral ook naar de langere termijn. Zodat we binnen afzienbare tijd een structureel goed werkende keten van asiel tot integratie kunnen realiseren.

In deze ledenbrief informeren we u over de inzet van de VNG in onze gesprekken met het kabinet. Tijdens het VNG jaarcongres organiseren we een deelsessie op dinsdag 28 juni in de middag over dit thema. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zal bij deze sessie aanwezig zijn en graag met u in gesprek gaan over de actuele ontwikkelingen en toekomstplannen.

Wat doen gemeenten al

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en inburgering van statushouders. De afgelopen twaalf maanden hebben gemeenten meer dan 25.000 statushouders aan een woning geholpen, waarmee de taakstelling voor 2021 II en de taakstelling voor 2022 I is gehaald. Daarnaast is ook de achterstand, die tijdens de coronapandemie is ontstaan, grotendeels ingelopen; daarvan resteert per 1 juli 2022 circa 2.500. De taakstelling voor de tweede helft van 2022 bedraagt nu 13.500 maar zal mogelijk aanzienlijk worden opgehoogd. Wij dringen er bij het kabinet op aan hierover zo snel mogelijk helderheid te verschaffen.

De opvang van vluchtelingen is in beginsel een rijkstaak, die in uitvoerende zin belegd is bij het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Er ligt nu een zeer grote opgave om zowel de

vluchtelingen uit Oekraïne als de asielzoekers op te vangen. De opvang van Oekraïense ontheemden is nu gezien de acute situatie bij de burgemeesters van alle gemeenten belegd via het [staatsnoodrecht \(Wet Verplaatsing Bevolking\)](#). Op dit moment vangen gemeenten circa 45.000 Oekraïense vluchtelingen op in gemeentelijke opvang locaties. Daarnaast hebben circa 20.000 Oekraïense ontheemden elders een plek gevonden, bijvoorbeeld bij vrienden of gastvrije particulieren. Hoewel zij geen gebruikmaken van gemeentelijke opvang, zijn voor hen natuurlijk wel voorzieningen als leefgeld, zorg en onderwijs noodzakelijk. Gemeenten geven aan [bij de uitvoering van deze taken tegen de grenzen van hun capaciteit aan te lopen](#).

In de aanloop naar de huidige asielcrisis is door veel gemeenten op verzoek van COA sinds de zomer van 2021 al noodopvang en crisisnoodopvang ingericht. Er verblijven nu circa 5.000 à 6.000 asielzoekers in de gemeentelijke crisisnoodopvang.

Al met al is de conclusie gerechtvaardigd dat gemeenten meer dan hun deel aan de opvang van vluchtelingen bijdragen.

De VNG vindt het daarom essentieel dat het lange termijnperspectief onderdeel is van elke oplossing voor de huidige crisis, en dat elke activiteit bij moet dragen aan het uiteindelijk realiseren van dat toekomstbeeld. Ook in het recente [advies](#) van de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) en de Adviesraad Migratie (ACVZ) komt de noodzaak om te komen tot een integrale visie naar voren. De VNG herkent de conclusies en aanbevelingen. De VNG ziet het rapport als een oproep aan het rijk de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen daadwerkelijk in de praktijk te brengen.

Crisissituatie asielopvang

Gelet op de overbelasting van Ter Apel zien wij de noodzaak om extra crisisnoodopvang te organiseren. De VNG en het Veiligheidsberaad participeren binnen de crisisstructuur in de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing. Gezamenlijk brengen we daar de volgende lijnen in:

Korte termijn

Voor de korte termijn (per direct) wordt aan de Veiligheidsregio's gevraagd crisisnoodopvang te coördineren. Gezien de overbelasting van de gemeenten als gevolg van de opvang van Oekraïense ontheemden, doen gemeenten hierbij een klemmend beroep op het rijk om ook menskracht te leveren; dit punt zien we als randvoorwaardelijk. Daarover zijn en blijven we met het kabinet volop in gesprek.

Een ander punt is de mogelijkheid voor gemeenten om eventueel te versnellen op de huisvestingstaakstelling statushouders voor de tweede helft van 2022. Ook daarvoor is extra ondersteuning van het rijk nodig, bijvoorbeeld om tijdelijke tussenvoorzieningen of tijdelijke woonvoorzieningen te realiseren. We vragen het rijk ook om te onderzoeken hoe we procedures kunnen verkorten of schrappen. Uiteraard is dekking van de kosten voor de korte termijn aanpak noodzakelijk voor gemeenten.

Tot slot vragen we het rijk en COA ook vooral zelf te blijven zoeken naar locaties voor asielopvang, zodat we langs meerdere lijnen deze crisis kunnen aanpakken, vooral om de periode waarin crisisnoodopvang noodzakelijk is te verkorten, en daarmee het beroep op gemeenten te minimaliseren.

Langere termijn

We dringen er bij het kabinet op aan dat we nú starten met werken aan de langere termijn. Doel is het lange termijn perspectief zoals dat is omschreven in de Uitvoeringsagenda:

- Een menswaardige asielopvang;
- Realisatie van 42.000 opvangplekken, verdeeld over Nederland;
- Flexibele opvangcapaciteit die meebeweegt bij fluctuatie en waar nodig ook ingezet kan worden voor andere aandachtsgroepen, waarbij kleinschalige opvang een belangrijk onderdeel is;
- Er zo spoedig mogelijk toegewerkt wordt naar 4 Gezamenlijke Vreemdelingenlocaties (GVL), verdeeld over het land, waardoor de druk op Ter Apel ook verkleind/verdeeld wordt;
- Statushouders kunnen zo snel mogelijk starten met integratie, en worden geplaatst dichtbij de regio/gemeente waar zij uiteindelijk gaan verblijven;
- Een integrale aanpak tussen asiel, opvang, huisvesting en integratie, die in samenhang wordt gezien. Onderdeel hiervan is werken met tussenvoorzieningen of doorstroomlocaties waarnaar statushouders zo snel mogelijk kunnen doorstromen. In dit licht willen we koppelingssystematiek heroverwegen.

-
Wat betreft de huisvestingsmogelijkheden wordt aansluiting gezocht bij de doelen van het programma “een thuis voor iedereen” en bij de diverse versnellingsprogramma’s rond bouwen en wonen die door het kabinet worden gecoördineerd. Daarbij vinden wij aandacht en een plek voor alle aandachtsgroepen essentieel.

Uiteraard zijn structurele middelen voor de uitvoering van deze agenda noodzakelijk. Dat geldt zeker ook voor de verlengde opvang en begeleiding van AMV-ers nadat ze 18 jaar zijn geworden.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur